

PROGRAM GALERIJE NA INTERNETU - www.galerija-rigo.hr

JERICA ZIHERL □ Galerija Rigo, Pučko otvoreno učilište Novigrad, Novigrad

sl.1 URL:<http://www.galerija-rigo.hr/96/ivekovic.htm> (5.3.2002)

UVOD. Pripremajući se za temu ovog izlaganja, a to je predstavljanje web-sitea Galerije Rigo, koje bi trebalo govoriti o prijenosu jednog medija (kataloga) na drugi medij (Internet), naišla sam na niz zapreka koje su me dovele u prilično kaotično stanje. Naime, za klasično obrazovanog povjesničara umjetnosti, kojemu je osnova Wölfflinova interpretacija umjetnosti i "formalistička" artikulacija povijesti umjetnosti, poprilično je zbunjujuće suočiti se s terminologijom, a napose s teorijom novih medija kao što je Internet, odnosno www.

Usprkos mnogim proizvedenim web stranicama diljem svijeta, relativno je malo teorijskih radova koji teže k objašnjavanju novih fenomena suvremenih medija aplicirajući pritom neke od ideja i misli iz povijesti umjetnosti. Jedan od tekstova koji mi se je učinio relevantnim za moju temu članak je Igora Markovića *Periferija vs. provincija, U potrazi za starim/novim terminima*. U

članku autor primjenjuje termine iz historiografije hrvatske povijesti umjetnosti kod opisivanja internetskih sadržaja i web-umjetnosti, a koji se mogu primijeniti i na multimedijalnu umjetnost općenito. Radi se o tezama Ljube Karamana o provincijskoj, perifernoj i graničnoj umjetnosti, koje Marković preuzima govoreći o cyberspaceu u topološkom smislu. U našem slučaju primijenit ćemo Karamanove termine u geografskom smislu.

GALERIJA RIGO - PRIMJER OPKORAČENJA "PROVINCIJALNE, PERIFERNE I GRANIČNE SREDINE".

O čemu je riječ? U istarskom Novigradu od 1995. godine djeluje Galerija Rigo, koja je svojom programskom djelatnošću usmjerena ka suvremenim umjetničkim izričajima. Ako uzmemo u obzir da je Novigrad mala sredina (cca 3.800 stanovnika), udaljena

sl.4 URL:<http://www.galerija-rigo.hr/97/tolj.htm> (5.3.2002)

kako od manjih tako i od većih kulturnih središta, a sam prostor Galerije je samo 20 m²,¹ tada Novigrad spada u sredinu koju Karaman naziva perifernom. Uzimajući u obzir povijesne činjenice (da se zaustavimo samo na nedavnoj prošlosti - Slobodan Teritorij Trsta, Zona A, Zona B itd.), ali i sadašnje stanje (granica sa Slovenijom i Italijom), onda je Novigrad svakako i granična sredina. Naposljetku, uzмимо li u obzir činjenicu da je Novigrad bez ikakve likovne tradicije, da su izložbe u Galeriji Rigo razumljive uskom krugu Novigradana, tada on pripada i Karamanovoj provincijskoj sredini. No u kontekstu djelatnosti novigradske Galerije Rigo periferno, provincijsko i granično ne nosi konotacije rubnog (u smislu izoliranog), zaostalog, zatvorenog ili zaboravljenog. Upravo primjenom/korištenjem elemenata, nazovimo to uvjetno, medija literarne kulture (katalog) i medija digitalne kulture (Internet), djelatnost Galerije Rigo opkoračuje svaku isključivost. Periferno, provincijsko i granično stanje pomoću tih elemenata prerastaju u jedno šire, šareno i otvoreno stanje.

Polazne točke opkoračenja. Četiri su polazne točke kojima Galerija Rigo opkoračuje Karamanove teze, a koje su u međusobnom suodnosu. Najprije bismo istaknuli program Galerije. Osvrnemo li se na izložbe i događaje koji su se u ovih šest godina održavali u Galeriji, vidimo da njezini izlagački i ostali programi prerastaju lokalne i regionalne okvire.²

Druga se točka opkoračenja odnosi na izradu i distribuciju kataloga izložaba Galerije Rigo. Od samih začetaka njezina djelovanja, gotovo svaka izložba

popraćena je katalogom ustaljenog formata (16x16 cm). Takav, standardiziran katalog (od nekih 40-ak stranica), koji sadržava logo galerije, dvojezični uvodni tekst, crno-bijele reprodukcije i one u boji te bibliografske podatke umjetnika, vrlo je brzo postao zaštitnim znakom Galerije. Katalogi nisu pristupačni samo posjetiteljima Galerije, već se šalju "ciljanoj grupi" (umjetnicima, likovnim kritičarima, galerijama i muzejima suvremene umjetnosti u Hrvatskoj i inozemstvu i sl.).

Treća točka opkoračenja, a koja je usko vezana uz prve dvije, galerijska je promotivna aktivnost. Medijska priopćenja uoči same izložbe, najave i osvrti izložaba, kao i tematski članci nastali neposrednom prisutnošću likovnog kritičara ili posredno putem kataloga, ostvaruju solidnu medijsku popraćenost, kako u nacionalnim tako sve češće i u internacionalnim medijima (npr. *Flash Art*).

I naposljetku, četvrta točka koja definitivno opkoračuje, zapravo ukida Karamanove termine jest prisutnost Galerije Rigo na Internetu.

VIRTUALNI MUZEJI I GALERIJE. Primjenom suvremenih tehnologija koje omogućuju nove mogućnosti komunikacije brzim širenjem digitalnih medija uzdrmani su temelji "literarne kulture". Internet i pojava *www* ostvaruju kako radikalne tranzicije s medija na medij tako i radikalne promjene informacijskog procesa. Sve više muzeja i galerija putem interaktivnih baza podataka predstavljaju svoje zbirke ili izložbe u obliku prikaza na zaslonu. Jednostavna kretnja - prst prislonjen na taktilni

¹ Getulio Alviani nazvao ju je "najmanjom galerijom na svijetu".

² Navest ćemo samo neka od imena koja su izlagala u galerijskom prostoru: Goran Tirkuljak, Sanja Iveković, Vlasta Delimar, Đanino Božić, Vlado Martek, Željko Kipke, Julije Knifer, Ivan Picelj, Getulio Alviani, Silvo Šarić, Victor Vasarely, Sonia Delaunay, Keiichi Tahara, Kenneth Snelson, Janusz Kapusta. Također su bili predstavljeni i neki od međunarodnih umjetničkih pokreta kao *Arte povera* ili *Nove tendencije*, a Galerija je Rigo bila i organizator međunarodnog skupa *S koje strane granice/Da che parte di confine*.

zaslon, klik mišem ili čak samo pokret očiju omogućavaju nepomičnom posjetitelju/gledatelju kretanje kroz prostorije muzeja ili galerije, od jednog djela do drugog, od jednog slikara do drugog. Taj novi posjetitelj/gledatelj može sam kadrirati slike, uvećavati ih, umanjivati, uspoređivati ili pozvati upomoć kritičke tekstove i podatke - on je sam sebi vodičem u trodimenzionalnom virtualnom muzeju ili galeriji. Ništa na takvim putovanjima nije unaprijed određeno, jer posjetitelj/gledatelj može slobodno birati svoj vizualni itinerar.

WEB-SITE GALERIJE RIGO. Nadmoćna prisutnost Interneta i opći trend globalizacije naveli su nas (da ne kažemo natjerali) na izradu web-sitea Galerije Rigo. Kako Galerija nema u osnovi ekonomsku podlogu, tj. stvaranje profita,³ glavni cilj galerijskog sitea bio je predstaviti galerijsku programsku djelatnost. Budući da se radi o umjetničkoj djelatnosti, izradu sitea uvjetovali smo sadržajem, dok je forma bila prepuštena grafičkim dizajnerima.⁴ Kako im je zadatak bio predstaviti umjetnost, mladi dizajneri nisu pohrlili za najnovijim programima, već su, dosljedni svom minimalističkom izrazu, koristili primarne aspekte web dizajna, a to je balansiranje između forme, funkcije, sadržaja i svrhe. Kako je izrada web dizajna multidisciplinarna te u sebi sadržava utjecaje vizualnih umjetnosti i tehnologije, a mora zadovoljavati i osnovne potrebe korisnika kao što su *utility* i *usability*, dizajnerski je dvojac uspješno riješio problem prijenosa jednog medija u drugi, a da pritom nijedan medij nije ništa izgubio od svojih osnovnih karakteristika.

Pregledom web-sitea Galerije Rigo vidimo da se on (relativno) brzo otvara. Uvodna stranica *Home page* sadržava grafički i tekstualni dio. Stranicom diskretno dominira vertikalni logo Galerije koji u jednom trenutku prelazi u animirani GIF, koji nam daje kratki presjek nekoliko radova koji su bili izloženi u Galeriji (kao blitz koji ostaje u memoriji gledatelja). Donji dio stranice podijeljen je tankom bijelom linijom na horizontalno-verikalni raster. Podloga stranica je crna. Tekstualni dio sadržava sažet opis Galerije, brojeve od 95 do 01 (koji označavaju godine od 1995. do 2001). Bijela i narančasta boja slova i čitka tipografija u dobrom su kontrastu s crnom podlogom. Sistem navigacije vrlo je jednostavan te je za "surfanje" potrebno minimalno iskustvo rada na kompjutoru. Klikom na određenu brojku otvara se popis imena umjetnika koji su te godine izlagali u Galeriji. Imena su ispisana bijelim slovima, a kad se kursorom izabere određeno ime, boja slova pretvara se u narančastu. Klikom se otvara stranica sa slikom ili slikama odabranog umjetnika koje su popraćene legendama i kratkim tekstom kritičara. Pomoću osnovnih znakova navigacije < back, > next i O home, može se vratiti na uvodnu stranicu, ići naprijed ili natrag. Na svakoj se stranici nalazi logo Galerije i adresa, tako da je na svim linkovima uvijek poznat izvor.

Što se tiče korištenog jezika na siteu, mi smo odlučili, usprkos današnjem monopolu engleskog jezika (koji se pretvara i u kulturni monopol) da tekstualni dio bude pisan na hrvatskom jeziku. Tome nije bio razlog samo činjenica da će profesionalni korisnik sitea moći pročitati sadržaj putem slika, već i uvjerenje da će razvojem umjetne inteligencije i simultanog kompju-torskog prevodenja jezik prestati biti barijera korištenja raznih informacijskih sadržaja.

Iako mislimo da site Galerije Rigo zadovoljava sve uvjete dobrog web dizajna, svjesni smo da dobar dizajn nije i ne može biti svrhom galerijske prisutnosti na Internetu. Bolje je o tome govoriti u smislu dugoročne prednosti Interneta, odnosno shvatiti i prihvatiti činjenicu da su multimedijiska informacijska integracija i sve razgranatija "svjetska paučina" Interneta temelji radikalno novog pristupa doživljavanju svijeta, pa tako i svijeta umjetnosti. Zato smo se i odlučili izići iz Galerije Rigo, odnosno Galeriju dovesti u svaki dom, ne čekajući da posjetitelj/gledatelj dođe k nama u točno određeno vrijeme, već da nam u posjet dođe kad god to zaželi.

ZAKLJUČAK. Da smo na dobrom putu, svjedoči i projekt na kojem se radi već nekoliko godina. Jedno od pitanja svjetske informacijske znanosti i prakse jest pitanje kako će izgledati biblioteka budućnosti i koji će biti njezin utjecaj kako na pojedinca, odnosno na organizaciju, tako i na društvo u cjelini. Digitalna biblioteka, kao centar svekolikog znanja i informacija, oslonjena je na ideju multikulturalnosti. Putem multikulturalne digitalne biblioteke moći ćemo čitati informacije sa svih jezika i iz svih kultura koristeći se pritom vlastitim jezikom.

Digitalna biblioteka budućnosti mogla bi opet postati ono što je bila u dalekoj prošlosti - glavno rasadište znanja, pokretač i nositelj obrazovanja te tvorac novih ideja, znanstvenih, kulturnih i razvojnih proboja. Dodamo li tome e-mail i multimedijalne mogućnosti te elektronične komunikacije unutar ekskluzivnih grupa ljudi koje veže neki profesionalni interes, dobivamo infrastrukturu za "digitalna udruženja i druženja". Tako će nam tehnologija napokon dati pretpostavke za ostvarenje opće renesanse duha. A u toj renesansi, sigurni smo, značajno mjesto, kao i u onoj prošloj, pripada umjetnosti.

Pitanje je samo želimo li mogućnosti digitalne biblioteke pravodobno iskoristiti i to na način da postanemo sastavni dio njezina registra. Novigradska Galerija Rigo sigurno to želi. Portalom, koji smo vam ovom prilikom pokazali, učinili smo u tome smislu prvi, najteži, ali odlučan korak.

LITERATURA

1 Marković, Igor: *Periferija vs. provincija, U potrazi za starim/novim terminima*, Život umjetnosti 61/62, god. XXXIII./1999., Institut za povijest umjetnosti, Zagreb, 1999., str. 66-69.

3 Svakako moramo spomenuti da Galerija ne djeluje na tržišnoj osnovi, ona je potpuno non-profit, a njezin rad sufinanciraju kako grad Novigrad tako i Istarska županija, Ministarstvo kulture i sponzori.

4 Oblikovanje www.galerija-rigo.hr bio je povjeren mladim zagrebačkim dizajnerima Vanji Cuceliću i Kreši Đuriću, koji su se već profilirali svojim dizajnerski rukopisom na promo projektima kao što su Jamnica, Festival plesnog i neverbalnog teatra, ZeKaM, IstarLiveMusic i najnoviji FAK YU.

² Powel A., Thomas: *Web Design: The Complete Reference*, Osborne/McGraw - Hill Companies, Berkeley (California), 2000.

³ Srića, Velimir: *Digitalna knjižnica*, BUG, br. 42, svibanj 1996., BUG d.o.o, Zagreb, 1996., str. 20-21.

⁴ Woolley, Benjamin: *Mondi virtuali*, Bollati Boringhieri, Torino, 1993.

THE PROGRAM OF THE RIGO GALLERY ON THE INTERNET

The Rigo Gallery, located in small rooms in the basement of a Baroque palace in the old town centre in Novigrad, was opened in 1995. It is aimed at contemporary art (from Istria, Croatia, Europe and the whole world) and attempts to find a way of establishing communication in a town without a significant artistic tradition. Up to this year, information about the activities of the Gallery was transmitted not only through the press and television programmes, but also through successfully thought out and designed exhibition catalogues. Starting out from the fact that the Internet (which Croatia joined in 1991) has become an interesting form of communication, we have decided to present the activities of the Rigo Gallery on our own web pages.

We have recognised that in formatting web pages it is essential to strike a balance between the form, function, content and aims. Since we are dealing with presenting visual art, we have devoted special attention to the design of the web pages.